

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА

Методичні рекомендації до написання міждисциплінарної курсової роботи для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Бізнес і комерція» спеціальності D7 Торгівля другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтава 2025

Методичні рекомендації до написання міждисциплінарної курсової роботи для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Бізнес і комерція» спеціальності D7 Торгівля другого (магістерського) рівня вищої освіти. Полтава: ПДАУ, 2025. 41 с.

У методичних рекомендаціях для написання міждисциплінарної курсової роботи викладено пропоновану тематику курсових робіт, роз'яснено структуру курсової роботи, організацію виконання, захисту та критерії оцінювання курсової роботи. Особлива увага приділена організації виконання курсових робіт, тлумаченню вимог щодо їх оформлення, запобіганню та виявленню академічного плагіату.

Автори:

Алла СВІТЛИЧНА, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, к.е.н., доцент;

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО, доцент кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, к.е.н., доцент;

Ольга МИРНА, доцент кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, к.е.н., доцент

Рецензент: професор кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор Самойлик Ю. В.

Розглянуто на засіданні кафедри підприємництва і права 01 вересня 2025 р. (протокол № 1)

Завідувач кафедри підприємництва і права Алла СВІТЛИЧНА

Розглянуто на засіданні ради з якості вищої освіти спеціальності «Торгівля» 01 вересня 2025 р. (протокол № 1)

Голова ради

 Ольга МИРНА

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ, ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
1.1. Загальні положення	6
1.2. Вибір теми та організація виконання міждисциплінарної курсової роботи	7
1.3. Структура міждисциплінарної курсової роботи	8
1.4. Організація захисту та критерії оцінювання міждисциплінарної курсавої роботи	10
1.5. Оформлення міждисциплінарної курсової роботи	12
1.6. Запобігання та виявлення академічного плагіату	23
2. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	25
3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	29
ДОДАТКИ	36

ВСТУП

Бізнес і комерція виконують важливу функцію в економіці та народному господарстві, змістова сутність якої полягає в організації ефективного обміну товарами і послугами, розвитку ринкових відносин та формуванні конкурентного середовища. Вони сприяють раціональному використанню ресурсів, розширенню можливостей для задоволення потреб споживачів, стимулюють інновації, підвищують якість продукції та послуг. У підсумку бізнес і комерція виступають рушійною силою економічного розвитку, сприяючи зростанню ефективності, підвищенню добробуту суспільства та постійному оновленню економічної системи.

Згідно навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D7 Торгівля передбачено написання міждисциплінарної курсової роботи.

Міждисциплінарна курсова робота повинна містити елементи наукового пошуку, спрямованого на більш ефективне вирішення досліджуваних питань.

У процесі виконання роботи **використовуються такі методи:**

– теоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення наукових джерел і нормативних документів;

– економічні методи: порівняльний аналіз, економіко-статистичні розрахунки, методи фінансового аналізу (рентабельність, собівартість, маржинальний аналіз, точка безбитковості тощо);

– маркетингові методи: SWOT-аналіз, аналіз конкурентів, сегментація ринку, оцінка споживчої поведінки;

– методи стратегічного управління: PESTEL-аналіз, матриця BCG, побудова бізнес-моделі (Canvas/Lean Canvas);

– емпіричні методи: спостереження, опитування, анкетування, аналіз первинних даних фізичної особи-підприємця (ФОП) або юридичної особи (за наявності);

– графоаналітичні методи: побудова таблиць, схем, діаграм, графіків для ілюстрації результатів

Підготовка міждисциплінарної курсової роботи сприяє формуванню:

Загальних компетентностей (ЗК):

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальних компетентностей (СК):

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі.

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК 6. Здатність до розробки та впровадження ефективних технологій продаж із врахуванням психологічних особливостей поведінки споживачів.

СК 7. Здатність до планування, координації та контролю руху товарів від постачальників до кінцевих споживачів через різні канали продажу.

Програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН 6. Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.

ПРН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі.

ПРН 8. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПРН 10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проєкти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур.

ПРН 12. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 13. Розробляти і впроваджувати ефективні стратегії та технології продаж.

ПРН 14. Вміти аналізувати та оцінювати ефективність логістичних процесів у торгівлі та розробляти стратегії для покращення цих процесів.

1. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ, ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні положення

Згідно освітньо-професійної програми «Бізнес і комерція» передбачено написання міждисциплінарної курсової роботи.

Міждисциплінарна курсова робота – це самостійне наукове дослідження здобувача вищої освіти під керівництвом викладача протягом встановленого терміну. Міждисциплінарна курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та застосування цих знань до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Метою міждисциплінарної курсової роботи є комплексне дослідження теоретичних засад та практичних аспектів розвитку бізнес-проєкту у сфері (агробізнес, ІТ, e-commerce, фінтех тощо), аналіз чинників, що впливають на ефективність його функціонування, та обґрунтування стратегій підвищення конкурентоспроможності, оптимізації логістики та результативності продажів.

Завдання міждисциплінарної курсової роботи:

1. Проаналізувати теоретичні засади розвитку бізнес-проєктів, з урахуванням сучасних економічних, управлінських, маркетингових та правових підходів у сфері (агробізнес, ІТ, e-commerce тощо).

2. Дослідити стан та тенденції розвитку обраного сегмента ринку або моделі бізнес-проєкту, включно з особливостями цифрового або фізичного продукту, каналів збуту та інновацій.

3. Зібрати та опрацювати статистичні, аналітичні та практичні дані щодо діяльності компаній або ринку, використовуючи відкриті джерела, первинну інформацію (опитування, спостереження, фінансові та маркетингові дані).

4. Визначити ключові фактори ефективності та ризику діяльності бізнес-проєкту, застосовуючи інструменти фінансового, маркетингового та стратегічного аналізу (PESTEL, SWOT, конкурентний аналіз, сегментація, аналіз витрат і прибутковості тощо).

5. Оцінити можливості та перспективи розвитку бізнес-проєкту, з урахуванням економічної доцільності, рівня конкуренції, попиту споживачів, інноваційності та ресурсного забезпечення.

6. Обґрунтувати вибір стратегії розвитку бізнес-проєкту, розробивши пропозиції щодо вдосконалення бізнес-процесів, маркетингових заходів, структури управління, логістики та каналів продажів.

7. Сформувані економічні розрахунки та фінансові моделі бізнес-проєкту, включно з прогнозами витрат, доходів, рентабельності, обсягів продажу, ціноутворення та інвестиційного ризику.

8. Показати міждисциплінарний зв'язок між отриманими результатами та дисциплінами спеціальності (економіка підприємства, маркетинг, менеджмент,

фінанси, логістика, електронна комерція, підприємницька діяльність).

9. Розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності стартапу, впровадження інновацій, оптимізації бізнес-моделі та покращення взаємодії з клієнтами.

10. Зробити висновки, що узагальнюють теоретичний, аналітичний та практичний матеріал, підтверджують самостійність дослідження та обґрунтовують доцільність запропонованих рішень для розвитку бізнес-проекту.

Міждисциплінарна курсова робота повинна містити елементи наукового пошуку, спрямованого на більш ефективне вирішення досліджуваних питань.

1.2. Вибір теми та організація виконання міждисциплінарної курсової роботи

Тему міждисциплінарної курсової роботи здобувачі вищої освіти обирають самостійно, спираючись на рекомендовану тематику. Міждисциплінарна курсова робота виконується на матеріалах конкретної організації.

Здобувач вищої освіти може подавати власні пропозиції щодо тематики міждисциплінарної курсової роботи на розгляд кафедри.

Обрана тема міждисциплінарної курсової роботи затверджується протоколом засідання кафедри та обов'язково закріплюється Завданням за здобувачем вищої освіти (додаток А). Виконання декількох курсових робіт на однакову тему в одній групі не допускається.

Курсові роботи виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу, але не пізніше як за два тижні до захисту. У випадку порушення термінів здачі робіт без поважних причин на кафедрі курсові роботи на перевірку не приймається. Такий здобувач вищої освіти не допускається до захисту міждисциплінарної курсової роботи і отримує академічну заборгованість, ліквідація якої здійснюється аналогічно до інших форм підсумкового контролю відповідно до «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавській державній аграрній академії». В інших випадках (поважні причини) здобувач має право на продовження сесії.

Календарний план виконання міждисциплінарної курсової роботи затверджується щорічно і доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початок семестру.

План міждисциплінарної курсової роботи, як правило повинен відповідати рекомендованому, хоча може складатись здобувачем вищої освіти самостійно з урахуванням опрацьованої літератури і погоджуватись з науковим керівником роботи.

Виконання міждисциплінарної курсової роботи розпочинається з вивчення літератури та інформаційних джерел з проблем обраної теми дослідження. На цьому етапі здобувач вищої освіти за допомогою керівника, використовуючи фонд бібліотек (навчального закладу, обласної бібліотеки та ін.), опрацьовує

бібліографію.

Для підготовки міждисциплінарної курсової роботи використовується наукова, навчальна та нормативна література (монографії, довідники, підручники, навчальні посібники, статті із наукових джерел). Інформація також може бути отримана і з комп'ютерних мереж.

При виконанні міждисциплінарної курсової роботи використовуються форми статистичної звітності, інші джерела (за останні 3 роки).

Текст міждисциплінарної курсової роботи може ілюструватись рисунками, схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Міждисциплінарна курсова робота починається з титульної сторінки за формою, наведеною в додатку Б. Це перша сторінка міждисциплінарної курсової роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки.

Міждисциплінарна курсова робота повинна бути виконана й оформлена з додержанням вимог до наукової роботи згідно методичних рекомендацій. Рекомендований обсяг міждисциплінарної курсової роботи 20-25 друкованих сторінок.

1.3. Структура міждисциплінарної курсової роботи

Міждисциплінарна курсова робота складається з вступу, теоретичної, аналітичної і рекомендаційної частин, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Вступ до міждисциплінарної курсової роботи повинен містити:

Окреслення проблеми, яка потребує наукового та практичного опрацювання, із визначенням її значення для сучасної сфери торгівлі та підприємництва.

Аналіз ступеня опрацьованості теми на основі огляду сучасних наукових джерел, праць українських і зарубіжних дослідників, із зазначенням уже вирішених завдань і тих аспектів, які залишаються недостатньо дослідженими.

Аргументоване обґрунтування актуальності теми, з урахуванням сучасних економічних тенденцій, викликів ринку, інновацій та практичних потреб бізнесу.

Чітко сформульовану мету та завдання дослідження, що визначають логіку структури й змісту роботи.

Визначення об'єкта і предмета дослідження, із уточненням їх взаємозв'язку та рівня конкретизації.

Об'єкт дослідження: процес розвитку та функціонування бізнес-проекту у сфері (агробізнес, ІТ, e-commerce, фінтех тощо) за умов сучасного ринкового та цифрового середовища.

Предмет дослідження: економічні, організаційні, управлінські, маркетингові та аналітичні механізми забезпечення ефективності бізнес-

проекту, включно з інноваційними підходами до логістики та продажів цифрових або фізичних продуктів.

Елементи наукової новизни (за наявності) - наприклад, новий підхід, удосконалення методу, адаптація моделі, авторський аналітичний інструмент.

Практичну значущість дослідження - сфери, де результати можуть бути застосовані: підприємства торгівлі, стартапи, бізнес-планування, маркетинг, управління, цифрові рішення тощо.

Перелік методів дослідження (теоретичних, аналітичних, статистичних, маркетингових, порівняльних тощо) та інформаційної бази, що включає офіційні звіти, статистику, нормативні документи, аналітику, дані підприємств тощо.

Відомості про апробацію результатів - застосування в реальних умовах, впровадження в діяльність підприємств, використання у звітності, виступи на конференціях (за наявності).

Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Сучасні умови розвитку ринкової економіки вимагають від підприємств торгівлі високого рівня адаптивності, інноваційності та ефективності управління бізнес-процесами. Під впливом цифровізації, посилення конкуренції, зміни споживчої поведінки, логістичних викликів та трансформації глобальних ринків підприємницька діяльність у сфері торгівлі зазнає суттєвих змін. Це зумовлює необхідність комплексного аналізу механізмів ведення бізнесу, пошуку резервів підвищення прибутковості та конкурентоспроможності, упровадження нових управлінських, маркетингових, фінансових та організаційних рішень.

В умовах зростання ролі малого та середнього підприємництва, розвитку електронної комерції, зміни підходів до споживання та появи нових форматів торгівлі особливої ваги набуває здатність майбутніх фахівців самостійно проводити аналітичні дослідження, обґрунтовувати управлінські рішення та формувати стратегії розвитку торговельного бізнесу на практичній основі.

Таким чином, дослідження обраної теми є актуальним, оскільки поєднує теоретичні засади підприємництва з реальними викликами діяльності торговельних підприємств, сприяє розвитку прикладних навичок аналізу ринку, управління ресурсами, оцінки економічної ефективності та прийняття обґрунтованих підприємницьких рішень.

У першому теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, проводиться аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди теоретиків і практиків, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах, виданнях, у т. ч. виданнях, які входять до наукометричних баз даних.

У *другому аналітичному розділі* (що складається із 2 підрозділів) здобувач вищої освіти, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретної фізичної особи-підприємця (ФОП) або юридичної особи. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі.

Третій *рекомендаційний розділ* містить два взаємопов'язаних підрозділи, в яких надаються конкретні науково обґрунтовані пропозиції, проекти інноваційного характеру щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств та організацій за обраною темою міждисциплінарної курсової роботи. У цьому розділі розкривається також зміст і результати власних наукових досліджень, подаються конкретні методики і моделі, розрахунки щодо вдосконалення управління підприємством.

У *висновках* міждисциплінарної курсової роботи підбиваються підсумки проведеного дослідження, наводяться одержані наукові та практичні результати, рекомендації щодо їх науково-практичного використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

До *списку використаних джерел* слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

У *додатках* наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції/ положення/правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

1.4. Організація захисту та критерії оцінювання міждисциплінарної курсової роботи

Виконана міждисциплінарної курсової роботи подається здобувачем вищої освіти на кафедру, де реєструється, після чого передається керівнику для перевірки та рецензування.

В процесі перевірки міждисциплінарної курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відмічає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. Обов'язково

керівник оформляє лист оцінювання (додаток В), де зазначені критерії оцінювання міждисциплінарної курсової роботи. Курсові роботи, зміст яких відповідає вимогам, допускаються до захисту, про що викладачем робиться відмітка в листі оцінювання. При необхідності міждисциплінарної курсової роботи доопрацьовується згідно з зауваженнями, а потім допускається до захисту.

Захист міждисциплінарної курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі і керівника міждисциплінарної курсової роботи. У процесі захисту оцінюється глибина знань та рівень практичних навичок з теми роботи і відповідного розділу дисципліни.

За результатами захисту складається протокол (додаток Д).

Результати захисту міждисциплінарної курсової роботи оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС:

1. «Відмінно» (А), (90-100). Виставляється, якщо тема міждисциплінарної курсової роботи розкрита повною мірою, визначені основні категорії наукового дослідження. Робота виконана самостійно, містить аналіз практичних проблем. Представлений у ній матеріал свідчить про глибоке розуміння автором порушених питань. Виклад матеріалу роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками. Міждисциплінарної курсової роботи оформлена акуратно, відповідно до вимог.

2. «Добре» (В, С), (74-89). Виставляється, якщо розкритий основний зміст теми, робота виконана переважно самостійно, містить аналіз практичних проблем. Зміст розкриває тему міждисциплінарної курсової роботи, визначені основні параметри апарату дослідження. Зміст підрозділів розкриває тему міждисциплінарної курсової роботи. Викладений у ній матеріал свідчить про достатньо глибоке розуміння автором порушених питань. Виклад матеріалу роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками. Міждисциплінарної курсової роботи оформлена акуратно, відповідно до вимог.

3. «Задовільно» (D, E), (60-73). Виставляється, якщо тема міждисциплінарної курсової роботи розкрита частково, робота виконана в основному самостійно, містить елементи аналізу досліджуваної проблеми. Зміст частково розкриває тему міждисциплінарної курсової роботи, не повністю визначені основні параметри наукового апарату. Зміст розділів і підрозділів частково розкриває тему міждисциплінарної курсової роботи. Не всі порушені питання викладені достатньо глибоко, є порушення логічної послідовності, посилання на літературні і нормативні джерела не відповідають новим вимогам. Міждисциплінарна курсова робота оформлена з порушеннями.

4. «Незадовільно» (FX, F), (1-59). Виставляється, якщо не розкрита тема міждисциплінарної курсової роботи. Робота виконана не самостійно, має

описовий характер. Її матеріал викладений без логічної послідовності, фрагментарно; зміст не відповідає темі міждисциплінарної курсової роботи та не розкриває розділи і підрозділи, не визначені основні параметри апарату. Посилання на літературні і нормативні джерела оформлені з грубими порушеннями.

У випадку отримання здобувачем вищої освіти при захисті курсового проекту (роботи) оцінки «незадовільно» (FX, F) рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання міждисциплінарної курсової роботи. Здобувачі вищої освіти, які без поважної причини не подали курсову роботу у визначений термін або не захистили її, вважаються такими, що мають академічну заборгованість.

1.5. Оформлення міждисциплінарної курсової роботи

Загальні вимоги.

Оформлення міждисциплінарної курсової роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з національним стандартом України ДСТУ 3008-2015 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура та правила оформлювання».

Міждисциплінарна курсова робота має бути написана державною мовою.

Текст міждисциплінарної курсової роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту однаковою.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання міждисциплінарної курсової роботи, допускається виправляти підчищенням, або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним чи рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Список використаних джерел має містити близько 20 літературних джерел, 60 % з них опублікованих за останні 5 років.

Матеріал міждисциплінарної курсової роботи слід подати у такій послідовності:

- титульна сторінка;
- бланк завдання;
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина;

висновки;
список використаних джерел;
додатки.

Якщо у курсовій роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік налається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень». Перелік умовних скорочень надається у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання.

Завершено і оформлено належним чином курсову роботу обов'язково підписує автор на останній сторінці списку використаних джерел.

Мова міждисциплінарної курсової роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим без посилання на них.

Титульна сторінка міждисциплінарної курсової роботи оформляється за єдиним зразком (див. додаток Б). За титульною сторінкою розміщують «Завдання та календарний план виконання міждисциплінарної курсової роботи» (див. додаток А). Третя сторінка тексту – «ЗМІСТ». Далі йде «ВСТУП», цією сторінкою відкривається нумерація міждисциплінарної курсової роботи.

Заголовки структурних частин міждисциплінарної курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру без абзацного відступу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу – 1 рядок, між заголовком та текстом – 1 рядок.

Кожну структурну частину міждисциплінарної курсової роботи (розділ) треба починати з нової сторінки. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку. Всі сторінки зазначених елементів міждисциплінарної курсової роботи підлягають суцільній нумерації.

Зміст має відповідати плану міждисциплінарної курсової роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової міждисциплінарної курсової роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок міждисциплінарної курсової роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки, шрифт Times New Roman 12-го розміру.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту

номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

Текст *основної частини* міждисциплінарної курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові міждисциплінарної курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділ нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.2.» (другий підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

1.1. Сутність та концепції стратегічного управління й інноваційного підприємництва у сфері e-commerce

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Як зазначалось вище, ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до суцільної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.», і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 2.1. Основні функції підприємництва

Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці

розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці.

Формули в курсовій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку (шрифт Times New Roman 12-го розміру, інтервал 1,0 («одинарний»)).

Наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її складові частини не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Ілюстрації. Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту, запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці, ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках,

Назви ілюстрацій розміщують після їх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підписуноківий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислішою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, що виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що

експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Наприклад:

Рис. 1.2. Структура підсистем системи стратегічного управління ТМ Сільпо-Фуд

або

Рис. 1.2. Схема організаційної структури підприємства:

1 – основні підрозділи;

2 – допоміжні підрозділи;

3 – обслуговуючі підрозділи.

Відстань між назвою рисунку і текстом 1 рядок.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма, графік.

Не варто оформляти посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розмішують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації мають бути чорно-білими, з використанням штрихування.

Формули. При використанні формул у курсовій роботі необхідно дотримуватися певних правил їх оформлення. Формули виконуються в редакторі формул Microsoft Equation 3.0.

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розмішують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить один рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять після знака рівності (=) або після знаків (+), (-), (x або ·).

Приклад оформлення формул:

$$P_n = Q_n \times I_n, \quad (1.2)$$

де P_n – річна продуктивність праці;
 $Ч_n$ – погодинна продуктивність праці;
 I_n – інтенсивність праці.

Наведена формула була надрукована в першому розділі і мала другий порядковий номер.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Якщо номер не вміщується у рядку з формулою, формулу переносять на наступний рядок. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні міждисциплінарної курсової роботи здобувач вищої освіти повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в курсовій роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена міждисциплінарна курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в курсовій роботі.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32. с. 85]).

Посилання в тексті міждисциплінарної курсової роботи на групу джерел слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома

квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

В кінці назв запозичених таблиць та рисунків слід вказати номер використаного джерела.

Наприклад:

Рис. 1.3. Модель стратегії управління потенціалом [26, с. 125]

Коли в тексті міждисциплінарної курсової роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Наприклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6.°Дейнеко Л. В. Економічні проблеми розвитку харчової промисловості України та її регіонів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.10.01 «Розміщ. прод. сил і регіон. екон.». К., 2000. 29 с.

Посилання на ілюстрації міждисциплінарної курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2».

Посилання на формули міждисциплінарної курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці міждисциплінарної курсової роботи необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на

початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора міждисциплінарної курсової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

є) коли автор міждисциплінарної курсової роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної міждисциплінарної курсової роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.°Х.), (підкреслено мною. –М.°Х.), (розбивка моя. – М.°Х.).

Оформлення списку використаних джерел.

Наприкінці міждисциплінарної курсової роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні міждисциплінарної курсової роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Приклади бібліографічних описів для списку використаних джерел

1 автор (без редактора)

1. Скидан О.В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир: ЖНАЕУ, 2008. 375 с.

2. Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.

1 автор (з редактором)

1. Воробей П.А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність / за ред. В.К. Матвійчука. Київ: Укр. академія внутр. справ, 2005. 116 с.

2. Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І.Я. Коцюмбаса. Львів: Тріада плюс, 2006. 360 с.

2-3 автори (без редактора)

1. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.

4 й більше авторів (без редактора)

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / В.В. Вітвіцький та ін. Київ: Укragропромпродуктивність, 2006. 106 с.

2. Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam: Elsevier, 2008. 260 p.

2 та більше авторів (з редактором)

1. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставків / А.І. Андрущенко та ін.; за ред. М.В. Гринжевського. Київ: Знання, 2007. 124 с.

Видання за редакцією, укладачі, упорядники

1. Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І.Я. Коцюмбаса. Львів: Тріада плюс, 2006. 360 с.

2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / відп. ред. А.А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.

Автор і перекладач

1. Брігхем Є.В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В.В. Біленького та ін. Київ: Молодь, 2007. 998 с.

Колективний автор / без автора (збірники, матеріали конференцій)

1. Україна в цифрах. 2017: статистичний збірник / Державний комітет статистики України. Київ, 2018. С. 185–191.

2. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. матеріалів доп. учасників III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомирський нац. агрокол. ун-т. Житомир: Полісся, 2015. 648 с.

Багатотомне видання

1. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирев та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора-М. 552 с.

2. Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Донецьк : Донбас, 2007. Т. 2 : Л-Р. 652 с.

Частина видання

Розділ книги

1. Наумов М.С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. *Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки*: монографія / В.П. Решетило, М.С. Наумов, Ю.В. Федотова. Харків, 2014. С. 213-241.

2. Саблук П.Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. *Основи аграрного підприємництва* / за ред. М.Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.

Стаття в журналі, газеті

1. Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. Питання хімії та хімічної технології. 2020. № 1. С. 33-38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.08.2025).

2. Dankevych Ye.M., Dankevych V.Ye., Chaikin O.V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2017. Vol. 65. № 1. P. 259–271.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

1. Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціонального проектування, виготовлення і експлуатації машинобудівельних конструкцій*: праці II міжнар. наук.-техн. конф., м. Львів, 11–13 листопада 2010 р. Львів, 2010. С. 9-10.

2. Зінчук Т.О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. *Органічне виробництво і продовольча безпека*: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир: Полісся, 2014. С. 103–108.

Електронні ресурси

Книги

1. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми: Університетська книга, 2007. 281 с. URL: <ftp://lib.sum-du.edu.ua/Books/1539.pdf> (дата звернення: 10.11. 2017).

Законодавчі документи

1. Про стандартизацію: Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 02.11.2017).

Періодичні видання

1. Клітна М.Р., Брижань І.А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. *Ефективна економіка*. 2013. № 10. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=-2525> (дата звернення: 12.10.2017).

2. Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)*. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: <http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf> (Last accessed: 02.11.2017).

Сторінки з веб-сайтів

1. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? *Екологія життя*: веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.10.2017).

Дисертації та автореферати

1. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.

2. Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 562 с.

Закони та інші нормативні документи

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.

Інші документи

Стандарти

1. ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).

2. СОУ-05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ: Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України).

Патенти, свідоцтва

1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G 01T1/28, G 21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Препринти

1. Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Каталоги

1. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ : Академперіодика, 2009. 444 с.

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять

бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження міждисциплінарної курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті міждисциплінарної курсової роботи, за виключенням звітності з підприємства, яка є останнім додатком. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

По середині по центру сторінки великими прописними літерами друкують слово ДОДАТКИ. Нумерація цієї сторінки відображається в змісті роботи.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літрами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А.

Перед копіями звітності з підприємства розміщується аркуш на якому зазначається позначення додатку та його назва. На копіях звітності з підприємства позначення додатку не наводиться.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

1.6. Запобігання та виявлення академічного плагіату

Відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ та Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ університет сприяє дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань. Академічним плагіатом в курсовій роботі є:

відтворення в тексті курсової роботи без змін, з незначними змінами, або в

перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

відтворення в тексті курсової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

відтворення в тексті курсової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

відтворення в тексті курсової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята інформація.

При написанні міждисциплінарної курсової роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, а саме:

- здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну творчу діяльність.

Курсові роботи можуть бути самостійно перевірені здобувачами вищої освіти за допомогою програм, що знаходяться у відкритому доступі, крім тих, розробниками яких є фізичні особи-підприємці (ФОП) або юридичні особи, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором / державою окупантом, або Університетом.

При прийнятті рішення щодо допустимого рівня оригінальності авторського тексту враховується специфіка та вид роботи, при цьому відповідно до Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ використовується наступна шкала (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні оригінальності академічних текстів

Рівень оригінальності академічного тексту	Відсоток оригінальності авторського тексту
Високий (робота допускається до захисту)	71-100 %
Достатній (робота потребує уваги з боку наукового керівника)	51-70 %
Умовний (робота потребує особливої уваги, може бути повернута для корегування з подальшою повторною перевіркою)	31-50 %
Низький (робота відхиляється та може бути прийнята до розгляду після докорінного перероблення з обов'язковою повторною перевіркою)	30 % і нижче

2. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КУРСОВИХ РОБІТ

Назва сфери, у межах якої виконується міждисциплінарна курсова робота	Теми міждисциплінарної курсової роботи
1. Агробізнес / Органічне виробництво	1.Інноваційний розвиток бізнес-проєкту (стартапу) в агробізнесі: стратегічне управління, логістика та продажі органічної продукції. 2.Моделі розвитку агробізнес-стартапів із застосуванням сучасних технологій логістики та електронних продажів. 3.Стратегічне управління бізнес-проєктом (стартапом) у сфері органічного виробництва: інновації та ефективна комерціалізація продукту. 4. Стратегія розвитку бізнес-проєкту (стартапу) з вирощування продукції (наприклад органічних овочів) із застосуванням інноваційних технологій логістики та продажів.
2. IT / Digital-сервіси	5. Розвиток IT-проєкту (стартапу): стратегічне управління, цифрові інновації та оптимізація продажів. 6. Інноваційні підходи у розвитку цифрових сервісів: логістика та стратегія продажів IT-проєкту (стартапу). 7. Стратегія масштабування IT-проєкту (стартапу): інтеграція управління, технологій продажів та цифрової логістики. 8. Стратегія розвитку IT-проєкту (стартапу) із застосуванням сучасних технологій продажів та логістики цифрових продуктів
3. E-commerce / Онлайн-торгівля	9.Стратегічне управління бізнес-проєктом (стартапом) у сфері e-commerce: інновації та сучасні канали продажів. 10.Моделі розвитку інтернет-магазинів: логістика, цифрові технології продажів та стратегічне управління. 11.Інноваційні стратегії розвитку e-commerce-проєкту (стартапу): інтеграція управління, логістики та продажів 12. Стратегії розвитку онлайн-магазину з інноваційним підходом до логістики та продажів
4. Фінтех / Банківські та цифрові сервіси	13. Стратегічне управління бізнес-проєктом (стартапом) у сфері фінансових технологій: інновації та цифрова логістика. 14. Розвиток фінтех-проєктів (стартапів): сучасні стратегії продажів та управління цифровими продуктами. 15. Моделі інноваційного управління бізнес-проєктом (стартапом) у фінансовій сфері: логістика та технології продажів
5. Здоров'я / Медтех	16. Стратегія розвитку медтех-проєкту (стартапу): інноваційне управління, логістика та цифрові продажі. 17. Інноваційні підходи у сфері охорони здоров'я: стратегічне управління проєктом (стартапом) та логістика продуктів. 18. Моделі розвитку медичних проєктів (стартапів): оптимізація логістики та сучасні технології продажів.
6. Освітні технології / EdTech	19. Стратегічне управління EdTech-проєктом (стартапом): інновації, цифрова логістика та сучасні технології продажів. 20. Моделі розвитку освітніх бізнес-проєктів (стартапів): інтеграція управління, логістики та електронних продажів.

	21. Інноваційні стратегії розвитку EdTech-проєкту (стартапу): управління, логістика та комерціалізація продукту.
7. Туризм / HoReCa	22. Стратегія розвитку бізнес-проєкту (стартапу) у сфері туризму: інноваційне управління, логістика та сучасні технології продажів. 23. Моделі розвитку HoReCa-проєктів (стартапів): цифрова логістика та стратегія продажів. 24. Інноваційні підходи до управління бізнес-проєктом (стартапом) у туристичній індустрії: логістика та комерціалізація послуг.
8. Виробництво та індустрія / Промислові стартапи	25. Стратегія розвитку промислового бізнес-проєкту (стартапу): інтеграція управління, інновацій та логістики. 26. Моделі управління виробничими бізнес-проєктами (стартапами): оптимізація логістики та сучасні стратегії продажів. 27. Інноваційне стратегічне управління промисловим бізнес-проєктом (стартапом): логістика та комерціалізація продукції.
9. Енергетика / Зелені технології	28. Стратегія розвитку бізнес-проєкту (стартапу) у сфері відновлюваної енергетики: управління, інновації та продажі. 29. Моделі розвитку зелених технологій: логістика, стратегічне управління та цифрові продажі. 30. Інноваційні підходи до управління бізнес-проєктами (стартапами) в енергетиці: ефективна логістика та комерціалізація.
10. Мода / Fashion-tech	31. Стратегія розвитку бізнес-проєкту (стартапу) у сфері модних технологій: управління, інновації та продажі. 32. Моделі розвитку Fashion-tech бізнес-проєктів (стартапів): цифрова логістика та сучасні технології продажів. 33. Інноваційне управління бізнес-проєктом (стартапом) у модній індустрії: логістика та комерціалізація продукту.

Зразок оформлення змісту міждисциплінарної курсової роботи

Тема: Стратегія розвитку онлайн-магазину з інноваційним підходом до логістики та продажів

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

1.1. Сутність та концепції стратегічного управління й інноваційного підприємництва у сфері e-commerce.

1.2. Сучасні цифрові технології продажів та логістики в електронній комерції.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ ТА ПРАКТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ОНЛАЙН-МАГАЗИНІВ

2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку ринку електронної комерції і конкурентного середовища.

2.2. Дослідження інноваційних підходів до організації продажів і логістики в діяльності онлайн-магазинів.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТАРТАП-ПРОЄКТУ ОНЛАЙН-МАГАЗИНУ

3.1. Формування бізнес-ідеї, бізнес-моделі та конкурентної стратегії онлайн-магазину.

3.2. Розробка системи логістики, каналів продажів та фінансово-економічне обґрунтування проєкту.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Тема: Стратегія розвитку стартапу з вирощування органічних овочів із застосуванням інноваційних технологій логістики та продажів

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

1.1. Сутність стратегічного управління та інноваційного підприємництва у сфері агробізнесу.

1.2. Особливості логістики свіжої органічної продукції та сучасні стратегії продажів у аграрному секторі.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АГРОБІЗНЕС-ПРОЄКТІВ

2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку ринку органічних продуктів і конкурентного середовища.

2.2. Дослідження практичного досвіду ефективних агробізнес-проектів та застосування інноваційних підходів у логістиці і продажах.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТАРТАП-ПРОЄКТУ З ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНИХ ОВОЧІВ

3.1. Формування бізнес-ідеї, бізнес-моделі та стратегічних цілей стартапу.

3.2. Розробка логістичної схеми постачання, стратегії продажів та фінансово-економічне обґрунтування проєкту.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Тема: Розробка стратегії розвитку ІТ-стартапу із застосуванням сучасних технологій продажів та логістики цифрових продуктів

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ІТ-СТАРТАПІВ

1.1. Сутність стратегічного управління ІТ-проектами та інноваційного підприємництва у цифровій економіці.

1.2. Особливості цифрової логістики та сучасних технологій продажів у сфері ІТ-сервісів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РИНКУ ІТ-ПОСЛУГ ТА ПРАКТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРТАПІВ

2.1. Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку ІТ-ринку і конкурентного середовища.

2.2. Дослідження успішних кейсів ІТ-стартапів та застосування сучасних стратегій продажів і цифрової логістики.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТАРТАП-ПРОЄКТУ У СФЕРІ ІТ / DIGITAL-SERVICES

3.1. Формування бізнес-ідеї, бізнес-моделі та конкурентної стратегії ІТ-стартапу.

3.2. Розробка системи просування, продажів і цифрової логістики продукту та фінансово-економічне обґрунтування проєкту

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

3. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Артеменко, Л. П. Стратегічне управління : навчальний посібник (конспект лекцій). Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2021. 342 с.
2. Батирєв М., Лазарєв М. Озброєння відділів продажів : системний підхід : [99 інструментів]. Харків : Фабула, 2021. 288 с.
3. Гавриш О. А., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Розробка стартап-проектів: конспект лекцій. Київ.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 188 с.
4. Дубініна А.А., Дудла І.О., Мардар М.Р. та ін. Експертиза товарів: навчальний посібник.: ХДУХТ, 2017. 685 с.
5. Захарчин Г. М., Ліпич Л. Г. Стратегічне управління : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 420 с.
6. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами : навч. посіб. / Наталія Олександрівна Грицюк, Олена Анатоліївна Івашко, Тетяна Василівна Сак. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 172 с. URL: chrome-extension://efaidnbmninnkcbppcnkplckekfhkajlhttps://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21713/1/innovac_pidpr.pdf (дата звернення: 15.08.2025).
7. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами. Робочий зошит викладача. Київ. 2021. 114 с.
8. Калашник О. В., Кириченко О. В., Мороз С. Е. Експертиза товарів: навч. посібник. Полтава.: Астроя, 2024. 195 с.
9. Кіндрацька Г. І. Стратегічне управління підприємством. Львів: Наука і практика, 2022. 289 с.
10. Корсак В., Корсак Р. Анатомія ритейлу : як стати лідером роздрібного ринку. Луцьк : Коло, 2021. 816 с.
11. Логістика в організації міжнародних перевезень: Навчально-методичний комплекс з дисципліни : навч. посіб. КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Войтко С. В., Корогодова О. О. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 138 с. URL: <https://surl.li/remsfk>
12. Логістика: навч. посіб. / Безугла Л.С., Юрченко Н.І., Ільченко Т.В., Пальчик І.М., Воловик Д.В. Дніпро: Пороги, 2021. 252 с. URL: <https://surl.li/ikyrlj> (дата звернення: 20.08.2025).
13. Малюта Н. Основи продажів. Ефективна комунікація з покупцями. Київ : Наш Формат, 2024. 192 с.
14. Марушко Н., Воляник Г. Мерчандайзинг : навч. посібник. Київ : Магнолія-2006, 2025. 220 с.
1. Методика проведення товарознавчої експертизи експертами торгово-промислових палат в Україні СОУ 94.1-00016934-001:2005. К. : Торгово-промислова палата України, 2021. 65 с.
15. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Сkochиляс С. М. Інноваційний розвиток підприємства: навчальний посібник. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.

16. Михаліцька Н.Я., Верескля М.Р. Логістичний менеджмент: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 440 с. URL: <https://surl.li/havqjx>
17. Міжнародна логістика. Електронний підручник. /за науковою редакцією професора Сохацької О.М. Тернопіль: ЗУНУ. 2022. 370 с. URL: <https://surl.li/uwprurh>
18. Немченко, Т. А. Стратегічний менеджмент : підручник / навч. посібник. Харків : ХНУВС, 2023. 208 с.
19. Райз Е. Старт без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. Віват, 2018. 368 с.
20. Ситник В. Ф. Стратегічний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2024. 480 с
21. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. Харків, 2021. 208 с. URL: library.krok.edu.ua+1 (дата звернення: 15.08.2025).
22. Чертков Ю., Шабшай Г. Побудова потужного відділу продажів. Київ : Upgrade System, 2023. 384 с.
23. Юдічева О.П., Котова З.Я., Кузнецова Н.О., Рачинська З.П. Експертиза продовольчих товарів. Кредитно-модульний курс: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
24. King Katie. AI Strategy for Sales and Marketing: Connecting Marketing, Sales and Customer Experience. London : Kogan Page, 2022. 288 с.

Допоміжні

1. Бавико О.Є. Конспект лекцій з дисципліни «Експертиза товарів»: для студентів ступеня «магістр». Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 130 с.
2. Білоус С. П., Бривус А. О. Стратегічне управління розвитком підприємства в умовах кризи та військових викликів. Економіка та суспільство, 2024, № 68, с. 112-119.
3. Боровик Т. В., Даниленко В. І. Транспортна логістика як фактор забезпечення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Економічний простір: Збірник наукових праць № 177, Дніпро: ПДАБА, 2022. С. 35-40. Фахове видання України. Index Copernicus. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1050/1014> (дата звернення: 21.08.2025).
4. Боровик Т.В., Майборода О.В., Решетнікова О.В. Удосконалення збутової політики підприємств на основі взаємодії маркетингу та логістики. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. № 3 (70) (2023). С.46-51. <http://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2634/3096> (дата звернення: 25.08.2025).
5. Васюк С. О., Коржова А. С., Монайкіна Ю. В. Контроль якості продуктів харчування та харчових добавок: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДМУ,

2017. 131 с.

6. Вовк В. А., Дорошенко В. В. Формування системи стратегічного управління підприємством в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, вип. 68, 2024, с. 6-15.

7. Волкова Н.В., Світлична А.В., Михайлова О.С. Захист персональних даних споживачів у контексті використання штучного інтелекту в підприємстві і торгівлі. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. №6(6). С.322-332. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/14262> (дата звернення: 21.08.2025).

8. Волкова Н.В., Світлична А.В., Михайлова О.С. Переваги та перспективи використання штучного інтелекту у торговельних підприємствах. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. №7(7). С.217-229. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/14984> (дата звернення: 25.08.2025).

9. Діброва Т. Г. Управління збутовою діяльністю підприємств : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2022. 368 с.

10. Довідник товарознавця. Продовольчі товари. За ред. С. В. Князя. Видавництво: Львівська політехніка. 2018. 684 с.

11. Дончак Л., Гринька Т. І., Немченко Т. А. Нові стратегії менеджменту при цифровій трансформації бізнесу в Україні. *Центрально-український науковий вісник. Економічні науки*. 2023. № 9(42). С. 49-57.

12. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько ; за ред. А.А. Мазаракі. Київ : КНТЕУ, 2019. 368 с.

13. Заблоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник. Львів : Новий світ. 2008. 456 с.

14. Ілляшенко С. М. Інноваційні технології маркетингу і продажів. Суми : Університетська книга, 2023. 264 с.

15. Князь С. В., Гриценко С. І. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу. Львів : Новий Світ2000, 2023. 268 с.

16. Кобушко, Я. В., Манжола, Б. В. Роль цифрової трансформації в оптимізації менеджменту організацій. *Проблеми та перспективи менеджменту*, 2023, № 10, с. 4-8.

17. Козьмич Д. І., Калашник О. В., Губа Л. М. Експертиза непродовольчих товарів : збірник ситуаційних завдань. Полтава : ПУЕТ, 2013. 61 с.

18. Котлер Ф., Келлер К. Л. Маркетинг-менеджмент. Київ : Вільямс, 2021. 720 с.

19. Крамаренко Г. О. Маркетинг у торгівлі : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2022. 344 с.

20. Махмудов Х. З., Дем'яненко Н. В., Кривошея В. В., Шамрай В. П., Передера В. К. Державна підтримка як чинник інноваційного розвитку малого і середнього підприємництва в сільських територіях України. *Інвестиції: практика*

та досвід. № 20, 2023. С. 44-49. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2261/2290> (дата звернення: 29.08.2025).

21. Махмудов Х. З., Світлична А. В., Мамчич І. С., Уткін М. А., Ярова Д. В. Проблеми розвитку малого, середнього та великого бізнесу в Україні в період воєнного стану. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 22. С. 80-85. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4998/5042> (дата звернення: 21.08.2025).

22. Мельник Т. Ю. Товарознавство : підручник. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 364 с.

23. Петренко С. Цифрові технології в торгівлі та продажах. Львів : Сполом, 2024. 198 с.

24. Решетнікова О. В., Даниленко В. І., Боровик Т. В. Логістика як чинник забезпечення конкурентоспроможності України у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2021. Том 26. Випуск 1 (86). С. 66-71. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10776> (дата звернення 21.08.2025).

25. Решетнікова О.В., Боровик Т.В., Терещенко І.О. Аналіз та перспективи розвитку ринку логістичних послуг в Україні. Економіка та управління. № 2. 2020. С.24-30 <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/10779> (дата звернення: 27.08.2025).

26. Світлична А. В., Дем'яненко Н. В., Вишар О. М., Сурнін К. А., Мазур К. О. Інноваційні бізнес-інструменти у діяльності торговельних підприємств як чинники підвищення ефективності їх діяльності. Агросвіт. 2024. № 22. С. 155-160. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/4983/5027> (дата звернення: 29.08.2025).

27. Світлична А. В., Дем'яненко Н. В., Передера Д. К., Кожевник Д. М., Кривошея Є. В. Роль бізнес планування у відкритті власної справи та розвитку підприємства. Агросвіт. № 22, 2023. С. 120-126. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2411/2447> (дата звернення: 29.08.2025).

28. Світлична А. В., Яснолоб І. О., Бондаренко Я. І. Основи інвестиційного забезпечення бізнес-проекту розвитку суб'єктів підприємницької діяльності. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. № 2 (02). С. 186-190. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/91> (дата звернення: 27.08.2025).

29. Світлична А.В., Волкова Н.В., Кріль Є. В. Стратегічні інструменти розширення бізнесу: злиття і поглинання. Економічний простір. Збірник наукових праць. 2025. №202. С. 247-252 <https://doi.org/10.30838/EP.202.247-252> URL: <https://economic-prostir.com.ua/article/202-strategichni-instrumenty-rozshyrennya-biznesu-zlyttya-i-poglynannya/> (дата звернення: 21.08.2025).

30. Сенор Д., Сенгер С. Книга Країна стартапів. Історія ізраїльського економічного дива. 2016. 368 с.

31. Смирнов І. Г., Косарева Т. В. Транспортна логістика: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 224 с. URL: <http://elib.chdtu.edu.ua/e-books/4237> (дата звернення: 28.08.2025).
32. Статут торгово-промислової палати України. К.: ТПП, 1995. 21 с.
33. Тіхосова Г. А., Вербицький О. М., Калінський Є. О., Митний контроль та експертиза товарів : навч. посіб. Херсон : Олді-Плюс, 2019. 311 с.
34. Федулова Л. І. Цифрова трансформація бізнес-стратегій : монографія. Київ : НАН України, 2023. 276 с.
35. Юдичева О. П., Калашник О. В., Мороз С. Е., Рибалко О. А., Корсун А. В. Органолептичне оцінювання хліба пшеничного, збагаченого продуктами переробки гарбуза. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Львів, 2020. Вип. 23. С.136-144.
36. Daft R. L. Management. 14th ed. Boston : Cengage Learning, 2021. 770 с.
37. David F. R., David F. R., Meredith M. E. Strategic Management: A Competitive Advantage Approach. Concepts and Cases. 18th ed. Harlow : Pearson, 2023. 535 p.
38. Enhancing porcelain whiteware quality assessment by means of Reverse Engineeringbased procedures. URL : <https://is.gd/BlepOW>. (дата звернення: 01.09.2025).
39. Food and non-food sensory analyses. URL : <https://www.dti.dk/specialists/food-and-nonfood-sensory-analyses/33736>. (дата звернення: 01.09.2025).
40. Hitt M. A., Ireland R. D., Hoskisson R. E., Harrison, J. Strategic Management : Competitiveness and Globalization. Concepts and Cases. 14th ed. Boston : Cengage, 2024. 654 p.
41. Joanna Alicja Dyczkowska, Olha Reshetnikova, Tetiana Borovyk, Olena Maiboroda, Ivan Tereshchenko. Problems of marketing logistics and infrastructure in Ukraine under martial law: ways to solve them in the context of European integration. Journal of Innovations and Sustainability. 2023, Vol. 7, No. 4. URL: <https://is-journal.com/is/article/view/217> (дата звернення: 21.08.2025).
42. Kobets O., Dotsenko V., Arpul O., Dovgun I. Wheat fibre impact on flour quality of confectionery products. URL : <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/25608/1/Kobets.pdf>. (дата звернення: 01.09.2025).
43. Metal Marking Behavior and Testing of Porcelain Tableware. URL : https://www.researchgate.net/publication/359553409_Metal_Marking_Behavior_and_Testing_of_Porcelain_Tableware. (дата звернення: 01.09.2025).
44. Nataliia Demianenko, Ilona Yasnolob, Oleg Gorb, Oleksii Zoria, Liudmyla Chip, Oksana Pestsova-Svitalka, Olesia Dubovych, Pavel Shvedenko, Tetiana Bardina. Innovative approaches to the formation and development of the startup ecosystem. Journal of Environmental Management and Tourism, 2021, (Volume XII, Summer), 3(51): 668-676. DOI:10.14505/jemt.v12.3(51).06 (Scopus).

45. Pelyk L., Kalashnyk O., Kyrychenko O., Moroz S. Quality assessment of textile products as a basis for responsible production and consumption. *BIO Web of Conferences*, 2024, 114, 01024 URL: <https://doi.org/10.1051/bioconf/202411401024> [Scopus] (дата звернення: 01.09.2025).

46. Remizova N., Korsun A., Kalashnyk O., & Moroz S. (2024). Comprehensive assessment of the quality of Ukrainian-made sour-milk cheese. *Commodity Bulletin*, 17(1), 44-54. <https://doi.org/10.62763/ef/1.2024.44>. (дата звернення: 01.09.2025).

47. Sanja Oručević Žuljević and Asima Akagić. Flour-Based Confectionery as Functional Food. DOI: 10.5772/intechopen.95876. <https://www.intechopen.com/chapters/75487>. (дата звернення: 01.09.2025).

48. Tkachenko A., Birta G., Burgu Y., Floka L, Kalashnyk O. Substantiation of the development of formulations for organic cupcakes with an elevated protein content *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. Technology and equipment of food production*. 2018. VOL 3, № 11 (93).

49. TOP 5 on-site tests for porcelain dinnerware. URL : <https://www.intouchquality.com/blog/top-5-on-site-tests-for-porcelain-dinnerware> (дата звернення: 21.08.2025).

50. Valentyna Aranchiy, Iлона Yasnolob, Nataliia Demianenko and all. Innovative approaches to the management of commercial and economic activities of environmental enterprise («Spicy pack»). *Journal of Environmental Management and Tourism*, volume XI, Issue 7(47) Winter 2020 (Scopus).

51. Vincze S., Dahouk S. A., and Dieckmann R. Microbiological Safety of Non-Food Products: What Can We Learn from the RAPEX Database? URL : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6538994/> (дата звернення: 01.09.2025).

52. Yudicheva O., Kalashnyk O., Moroz S., Kalian O. Quality and safety of food as a component of food of safety. *Security of the XXI century: national and geopolitical aspects : Collective monograph. Nemoros s.r.o. Prague, (2019). P. 319-326.*

Інформаційні ресурси

1. Дія. Бізнес. URL: <https://business.diaa.gov.ua> (дата звернення: 24.08.2025).

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL : <https://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.08.2025).

3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 21.08.2025).

4. Офіційний сайт Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2025).

5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2025).

6. Офіційний сайт Державного комітету статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 21.08.2025).

7. Офіційний сайт Фонду державного майна. URL: <http://www.spfu.gov.ua>

(дата звернення: 21.08.2025).

8. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua> (дата звернення: 20.08.2025).

9. Національна Академія наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua> (дата звернення: 21.08.2025).

10. Торгово-промислова палата України. URL: <http://www.ucci.org.ua> (дата звернення: 28.08.2025).

11. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 28.08.2025).

12. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: <https://dntb.gov.ua> (дата звернення: 29.08.2025).

13. Назаренко Л. О. Експертиза товарів: слайд-курс (Розділ «Експертиза продовольчих товарів») : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 312 с. URL : http://www.culonline.com.ua/Books/eksp_prod_tovariv_Nazarenko.pdf. (дата звернення: 01.09.2025).

14. Про торгово-промислові палати в Україні [Текст] : Закон України від 02.12.1997 р. № 671/97-ВР (із змінами, внесеними Законом України від 12.12.2012 р. № 5463-VI. Режим доступу: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення: 01.09.2025).

15. Про безпечність та якість харчових продуктів [Текст] : Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР (із змінами, внесеними Законом України від 02.10.2012 р. № 5316-VI (5316-17). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97> (дата звернення: 01.09.2025).

16. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України № 771/97-ВР редакція від в 19.08.2022 : офіційний веб-портал Верховна Рада України. Нормативно-правова база України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2025).

17. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів» [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 р. № 172 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 1173 (1173-2005-п) від 07.12.2005 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/172-94/>. (дата звернення: 01.09.2025).

18. Український логістичний альянс. URL: <https://ula-online.com/> (дата звернення: 21.08.2025).

19. Про інформацію [Текст] : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (із змінами, внесеними Законом України від 03.07.2012 р. № 5029-VI (5029-17). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. (дата звернення: 01.09.2025).

20. Проєкт YEP. URL: <http://www.yepworld.org> (дата звернення: 20.08.2025).

21. USF. URL: <https://usf.com.ua> (дата звернення: 25.08.2025).

Додатки

Додаток А

Форма
завдання на міждисциплінарну курсову роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАВДАННЯ
на міждисциплінарну курсову роботу

здобувачеві вищої освіти _____ курсу _____ групи, освітньої програми «Бізнес і комерція»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема

2. Термін здачі роботи (проєкту) на кафедру не пізніше ніж «_____» _____ 202__р.

3. Перелік питань, що підлягають опрацюванню:

Дата видачі завдання «_____» _____ 202__р.

Керівник міждисциплінарної курсової роботи

_____ (підпис)

_____ (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Завдання прийняв до виконання

_____ (підпис здобувача вищої освіти)

_____ (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Форма
титального аркуша міждисциплінарної курсової роботи
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

«_____»

(назва)

на тему «_____»

Виконав

здобувач вищої освіти

рівень вищої освіти

_____ курсу, _____ групи
освітньої програми

денної (заочної) форми здобуття освіти

Науковий керівник

Підсумкова оцінка:

4-балова _____

100-балова _____

ЄКТС _____

Підпис голови комісії

з захисту курсової роботи (проєкту):

Підписи членів комісії:

Полтава 202_____

Зразок листа оцінювання міждисциплінарної курсової роботи

Полтавський державний аграрний університетНавчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Освітньо-професійна програма «Бізнес і комерція»

Форма навчання _____ Спеціальність D7 Торгівля

РВО другий (магістерський) Курс, група _____

**ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
міждисциплінарної курсової роботи**

здобувача вищої освіти _____

на тему _____

Обсяг міждисциплінарної курсової роботи _____

Кількість використаних джерел _____

Загальна оцінка роботи (проєкту) (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити):
актуальність теми розкрита – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *ступінь
 втілення мети та виконання завдань дослідження* – низький; середній; високий; *повнота
 розкриття теми роботи у змісті* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі.

Загальна оцінка змісту та якості оформлення роботи (проєкту) (необхідне підкреслити, у
 разі потреби – доповнити): *теоретичний розділ містить критичні узагальнення різних
 підходів до постановки і вирішення досліджуваної проблеми:* фрагментарно; на середньому
 рівні; у повному обсязі; *аналітичний розділ містить ознаки практичного дослідження:*
 фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *проєктний розділ містить конкретні
 пропозиції та наукові розробки:* фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі;
додатки пов'язані з матеріалом роботи: фрагментарно; на середньому рівні, у повному
 обсязі; *висновки за результатами досліджень мають обґрунтування:* недостатне, відносно
 достатне, достатне; *пропозиції мають характер* – декларативний, певною мірою практичний,
 практичний.

Результати оцінювання міждисциплінарної курсової роботи

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Максимальна кількість балів	Результат оцінювання
1. Оцінка змісту курсової роботи		
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження	5	
1.2. Відповідність змісту міждисциплінарної курсової роботи темі та затвердженому плану	5	
1.3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми міждисциплінарної курсової роботи, коректність використання понятійного апарату, посилення, цитування)	10	
1.4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел (0-15)	10	
1.5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість рекомендаційної (проєктно-рекомендаційної) частини, практична значущість висновків відповідно до досліджуваної теми (0-15)	10	
1.6. Інші характеристики	9	
Разом	49	
2. Оцінка якості оформлення курсової роботи		
2.1. Ілюстративність міждисциплінарної курсової роботи (наявність та відповідність діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел)	5	

2.2. Відповідність оформлення міждисциплінарної курсової роботи (проєкту) встановленим вимогам і дотримання графіку виконання	5	
Разом	10	
3. Загальна кількість балів за виконання міждисциплінарної курсової роботи (до захисту)	59	

Рівень оригінальності тексту (потрібне підкреслити): високий, достатній, умовний, низький.

Висновки (*підкреслити*):

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендовано до захисту при умові доопрацювання _____
- не рекомендовано до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів: _____

« _____ » _____ 202__ р.

_____ (підпис)

Форма
 протоколу захисту курсових робіт (проектів)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОТОКОЛ
 комісії з захисту міждисциплінарних курсових робіт
 «_____»
 (назва)

« ____ » _____ 202_ р.

м. Полтава

№

Присутні:

голова _____

члени комісії: _____

Порядок денний:

1. Про захист курсових робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти _____ курсу _____ групи освітньої програми «Бізнес і комерція»
 Доповідають здобувачі вищої освіти.

1. СЛУХАЛИ:

№ з/п	П.І.Б.	Тема міждисциплінарної курсової роботи	Загальна кількість балів за виконання міждисциплінарної курсової роботи (0–59)	Кількість балів за захист згідно з критеріями			
				вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження (0-13)	наявність і якість презентації (0-10)	розуміння теоретичних основ і практичних аспектів теми дослідження (0-13)	повнота та вичерпність відповідей на питання членів комісії (0-13)

ВИРІШИЛИ:

Затвердити результати захисту міждисциплінарних курсових робіт

№ з/п	П.І.Б.	За 4-бальною шкалою	Кількість балів	ЄКТС

Примітки: *(висловлення особливої думки членів комісії)*

Голова комісії _____

Члени комісії: _____